

The Rav zt'l: "(The name) **Leah** is derived from the root ה.ל.א., *to be tired, le'a or mile'a*. For instance, לְשֹׁתוֹת מִיַּם מִן-הַיָּאֵר, וְנִלְאוּ מִצְרַיִם, (Ex.7:18), and the Egyptians will weary (in their efforts) to drink water from the Nile. Leah was burdened with responsibility which she conscientiously discharged, and as a result, she was tired. This constructive fatigue is the sign of authority, of management, of power, of self-assertion. If man has no responsibility, he will never experience being fatigued after a day of constructive work. Self-assertive, constructive work to the point of exhaustion and fatigue is represented by Leah. This tendency towards self-assertion reflects the attribute of gevurah. **Rachel** means a sheep, a lamb. The lamb is known as a quiet animal. The sheep is shorn of its wool, which is then used for the benefit of others. The sheep is exploited so man can clothe himself. Rachel was the quiet woman who lived a sacrificial life and died young, and thus represented the midas ha'chessed."¹

Bereishis 30:1-2

וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לִיעֶקֶב וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחְתֶּיהָ וַתֹּאמֶר אֶל-יעֶקֶב הֲבֵה-לִי בָנִים וְאִם-אֵין מִתֵּה אֲנֹכִי:
וַיַּחַר-אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֲלֵקַיִם אֲנֹכִי אֲשֶׁר-מָנַע מִמֶּךָ פְּרִי-בֶטֶן

Rashi

וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחְתֶּיהָ. קִנְיָהּ בְּמַעֲשֵׂיהָ הַטּוֹבִים, אֶמְרָה אֵלּוּלֵי שֶׁצָּדְקָה מִמֶּנִּי לֹא זָכְתָה לְבָנִים (בראשית רבה)

הֲבֵה לִי. וְכִי כֵן עָשָׂה אָבִיךָ לְאִמְךָ? וְהֲלֹא הִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ

הַתַּחַת. וְכִי בְּמִקּוּמוֹ אָנִי

אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּךָ. אֵת אוֹמְרֵת שֶׁאֶעֱשֶׂה כְּאִבָּא, אָנִי אֵינִי כְּאִבָּא, אֲבָא לֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים, אָנִי יֵשׁ לִי בָּנִים; מִמֶּךָ מָנַע וְלֹא מִמֶּנִּי

Ramban, Bereishis 30:1-2

הֲבֵה לִי בָנִים אמרו המפרשים (רש"י וראב"ע) שתתפלל עלי ואם אין מתה אנכי לשון רש"י, שמי שאין לו בנים חשוב כמת, והוא מדרש רבותינו (ב"ר עא ו). ואני תמה אם כן למה חרה אפו ולמה אמר התחת אלקים אנכי? ושומע אל צדיקים ה'! ומה שאמר אבא לא היו לו בנים אני יש לי בנים ממך מנע ממני לא מנע, וכי הצדיקים אינן מתפללים בעד אחרים? והנה אליהו ואלישע התפללו בעד נשים נכריות (מ"א יז כא ושם ב ד טז). ונראה שבשביל זה תפסוהו רבותינו אמרו בבראשית רבה (בראשית רבה ע"א:ז') אמר לו הקב"ה כך עונין את המעיקות? חייך שבניך עתידין לעמוד לפני בנה! ועל דרך הפשט אמרה רחל ליעקב שיתן לה בנים ובאמת דעתה לאמר שיתפלל עליה אבל שיתפלל עליה עד שיתן לה בנים על כל פנים ואם אין שתמית עצמה בצער דברה שלא כהוגן בקנאתה, וחשבה כי באהבתו אותה יתענה יעקב וילבש שק ואפר ויתפלל עד שיהיו לה בנים שלא תמות בצערה

¹ Chumash Masores Ha'rav Bereishis, p.219

ויחר אף יעקב שאין תפלת הצדיקים בידם שתשמע ותענה על כל פנים, ובעבור שדברה דרך געגועי הנשים האהובות להפחידו במיתתה, חרה אפו ולכך אמר לה שאינו במקום אלקים שיפקוד העקרות על כל פנים, ואיננו חושש בדבר כי ממנה נמנע פרי הבטן ולא ממנו, וזה ליסר אותה ולהכלימה. והנה הצדקת בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב שבה להתפלל על עצמה אל שומע צעקה וזהו וישמע אליה אלקים (בראשית ל':כ"ב). ואולי נתקן על דעת רבותינו, כי יעקב אי אפשר שלא נתפלל על אשתו האהובה כי עקרה היא, אלא שלא נתקבלה תפלתו, ובאה עתה רחל להתעולל עליו לאמר שיתן לה בנים על כל פנים בתפלתו, כי לא נופל הוא מאביו שעשה כן, ויחר אפו ואמר לה כי הדבר ביד אלקים ולא בידו, ואביו נשמעה תפלתו שהוא צדיק ועתיד להיות לו זרע אבל היא נמנע ממנה פרי בטן ונכון הוא

Rabbeinu B'Chaya to Shemos 1:6

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ראובן נולד בי"ד בכסלו ומת בן קכ"ה שנים, שמעון נולד בכ"א טבת ומת בן ק"כ שנים. לוי נולד בי"ו בניסן ומת בן קל"ז שנים, יהודה נולד בט"ו בסיון ומת בן קי"ט שנים, דן נולד ט' אלול ומת בן קכ"ה שנים, נפתלי נולד ה' בתשרי ומת בן קל"ג שנה, גד נולד י' במרחשון ומת בן קכ"ה שנה, אשר נולד כ' בשבט ומת בן קכ"ג שנים, יששכר נולד י' באב ומת בן קכ"ב שנה, זבולן נולד ז' בתשרי ומת בן קי"ד שנה, יוסף נולד אחד בתמוז ומת בן ק"י שנה, בנימן נולד י"א במרחשון ומת בן ק"ט שנה, באדר ובאייר לא נולדו נשתיירו לאפרים ולמנשה, מצאתי במדרש תדשא

Yirmiyahu 31:11-17

כִּי־פָדָה ה' אֶת־יַעֲקֹב וְגֵאֲלוֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ:

וְגֵאֲלוֹ וְרִנְנוּ בְּמְרוֹם־צִיּוֹן וְנִהְרְוּ אֶל־טוֹב ה' עַל־דָּגְלוֹ וְעַל־תִּינִי'שׁ וְעַל־יִצְחָר וְעַל־בְּנֵי־צֹאן וּבְקָר וְהִיְתָה נַפְשׁם כְּגֹן רֶוַח וְלֹא־יִוָּסְפוּ לְדַאֲבָה עוֹד:

אֲזַ תִּשְׁמַח בְּתוֹלָהּ בְּמַחֹל וּבְחַרְתִּים וְזִקְנִים יַחֲדוּ וְהַפְכֵתִי אֲבָלָם לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמֵתִים וְשִׁמְחֵתִים מִיְּגוֹנָם:

וְרוּיְתִי נַפְשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשׁוּ וְעַמִּי אֶת־טוֹבֵי יִשְׂרָאֵל נִאֲמַרְתִּיהֶן:

כֹּה־אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָּה עַל־בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנָּחֵם עַל־בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנּוּ:

כֹּה־אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִפִּי וְעֵינֶיךָ מִדַּמְעָה כִּי־יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֹתֶךָ נִאֲמַרְתִּיה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אֲוִיב:

וְיִשְׁתַּקְוָה לְאַחֲרֵיךָ נִאֲמַרְתִּיה וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם

Rashi

רחל מבכה על בניה. מדרש אגדה אמר שהלכו אבות ואמהות לפייס את הקב"ה על שהעמיד מנשה דמות בהיכל ולא נתפייס נכנסה רחל אמרה לפניו רבונו של עולם רחמי מי מרובים רחמיך או רחמי ב"ו הוי אומר רחמיך מרובים והלא אני הכנסתי צרתי בתוך ביתי שכל עבודה שעבד יעקב את אבי לא עבד אלא בשבילי כשבאתי ליכנס לחופה הכניסו את אחותי ולא די ששתקתי אלא שמסרתי לה סימני אף אתה אם הכניסו בניך צרתך בביתך שתוק להם אמר לה יפה למדת סנגוריא יש שכר לפעולתך ולצדקתך שמסרת סימנך לאחותך